

דיו בנה

נדרת ביותר בישראל

תשבץ העולם הזה 1201

טוראי יצחק דנון הוא בן תשע-עשרה וחצי, אבל יש לו וותק די רציני בחי"ו. תשבצים, דנון התחיל את הקאריירה הספרותית שלו כעורך תשבצים עתון הגדנ"ע וכך הלך מחיל אל חיל עד שהגיע ליחידה בה הוא משרת ומציגם עכשיו. תשבץ זה מסמן מיפנה חשוב בחייו הספרותיים של יצחק דנון, וזו מקווים שיגנה לו חיי נצח, בין כל שלמי אמוני סופרי ועיתונאי ישראל.

פתרון תשבץ ראש-השנה: בעמוד 19

9	8	7	6	5	4	3	2	1
3	14	13	12	11	10	9	8	7
19	18	17	16	15	14	13	12	11
20	21	22	23	24	25	26	27	28
29	30	31	32	33	34	35	36	37
38	39	40	41	42	43	44	45	46
47	48	49	50	51	52	53	54	55
56	57	58	59	60	61	62	63	64

מאונן: (1) חורש ברי. (4) סופר עב"י. מחבר "היושבת גנים" (10) בוסתן: (1) קול כנניה. (1) שנים (14) יצר. (1) שרשרת הרים (1) אירופה המזרחית. (1) נוסף 5... (19) חל בא"י. (20) לשי כר ראש מסיפיי ו"ם בארץ. (22) מלך ישראל. (23) מוכיר ו"ם לשעבר. (28) קום מונבה. (27) מ"ר שירות התורה. (30) מח משפחת הכטי יות, ממנו מפיקים (32) מפלס היר ולות. (33) הזוכר ב"ר קר. (34) אביו. (36) יר כהנים כסביבות רושלים. (37) צאן. (38) קשה. עו. (41) ינוי למלאך. (42) יודת נוזלים. (44) יודת בדרום. (46) יוד בצפון הארץ. (4) קיים. (50) גוף שלישי, רבים. (51) אופן ביסוי של הטיילים. (53) נאה, נחמד. (55) ופר עברי. (57) רטוב. (58) זעיר. (59) מריי ה במרחק אפריקה. (60) ראשון לבנים.

מאונן: (1) קנין יקר, אוצר נכר. (2) טבעת יפני. (3) חכם, פיקח. (5) אבנר בנה (6) אדם. (8) איבר, עובר איפה. (7) תו. (8) נגף עזיר ודק. (9) לוחמת חופש צרפתית. (11) עצוב, נדנן. (15) חוכר, שוכר שרה. (18)

(21) נהר באפריקה. (23) מסולם התווים. (24) מלת שא"ה. (26) התנצחות, מהלוקת. (28) מדף. (29) פסיקאי רומני, שהיה הראשון שהחליף את הכותל בכספית במרחים. (31) עיר באיטליה. (32) מסימני הפיסוק. (35) סבני נוח. (37) שקר. (38) שהיה, דתיה. (40) שמי חה. (41) פחת. (43) זר. (45) נוכל. (46) שטח רחב. (47) שר בממשלת ארצות-הברית. (41) כעף חי אוהב נור. (52) מציא הטלפון. (54) בירה אירופית. (56) אמתחת. (58) כיוון

בעולם

האוי"ם

פגר פוליטי

מעולם לא ירד דאג מפיסגת ההצלחה בפתאומיות, כמו מזכיר האוי"ם, דאג האמרשילד. עוד לפני שבוע היה נדמה שהגיע לשיא הקאריירה שלו. קואליציה גדולה של מדינות המערב ומדינות אפראסיה הביעה לו אמון מלא, בניגוד לביקורת הסובייטית. היה נדמה כי מעמדו איתן להלכותיו.

השבוע התמוטט הכל כבנין קלפים. גיר קיטה חרושצ'וב דרש לבטל את תפקידו של מזכיר הכללי, למנות במקומו ועדה של שלושה — אחד מן המערב, השני מן הגוש הקומוניסטי, השלישי ממחנה המדינות הניטרליסטיות. הוסיף ניקיטה, בבזו גלוי: "לא איכפת לי שהמרשילד יישאר בתפקידו, כנציג המערב, אחד מבין שלושה" חמורה עוד יותר היתה המכה השנייה. לפני שבוע הוצעה הצעת האימון להמרשילד על-ידי נציג גאנה. השבוע קם קהאמה אנקורומה, נשיא גאנה, ותבע לסלק את האוי"ם מקונגו. את השלטון הצבאי במדינה תבע להפקיד בידי פיקוד מאוחד של מדינות אפריקה. היתה זאת הבעה מוחצת של אי-אמון במוזכיר הכללי.

הצביעות המתחפרות. מה גרם ל-תפנית חדה זו? היא היתה פרי ידיו של האיש אשר משה דיון כינהו פעם, באחד מנאומיו, "נציג הצביעות המתחפרות". עתה הצטרפו מנהיגים רבים אחרים להערכה דיונית זו של דאג האמרשילד.

במשך שנים עמל המוזכיר הכללי בשקדה להרחיב את סמכות האוי"ם. רוב בעלי היד רצו-הסוב בעולם ליו מאמצים אלה בבר-כתם הם ראו בכך התקדמות זהירה, אך חשובה, לקראת ממשלה עולמית.

למען רעיון זה התערב האמרשילד בשעתו נגד מיבצע-סיני, יום את הקמת כוח-החי רום של או"ם, הצבא הבינלאומי האמיתי הראשון. מכיון שהמוזכיר הכללי אינו יכול להציע הצעות כאלה בעצמו, שם אותן כפי לסטר פירסון, או שר-החוץ הקנדי, שזכה על כך בפרס נובל לשלום.

שנאת גברים. במשבר קונגו ראה האמרשילד הודמנות להרחיב את החלום עוד יותר. הכל הבינו כי בארץ האפריקאית יכר לה לפרוץ מלחמת-עולם שלישית. פאטריס לומומבה דרש את התערבות האוי"ם. תוך שעות מעטות הקים האמרשילד את צבא האוי"ם בקונגו אליו צירף רק יחידות מארצות אפריקה, אירלנד ושבדיה הנייטרליות.

אולם מן הרגע שהכניס את ראשו לקונגו, עשה האמרשילד את משגוה האנושי. בימים מעטים הרס את כל אשר בנה במשך שנים. אחרי ביקור חסוף באותה ארץ, החליט להרוס את ראש-הממשלה הנבחר של קונגו, ומנהיגה הלאומי היחיד, ברור כי האמרשילד, שכמו כל הגברים ההומניסטיסטיים נהגו רגיש כבד, נתקף משום-מה בשנאה עזה למנהיג הקונגואי הצעיר (28) והאימפולסיבי. אך קשה להניח כי פעל רק מנימוקים אישיים. האמרשילד הבין כי בקונגו מוכרע גורל המערב. כשבדי, הוא שייך למערב בלב ובי-נפש — כמו פולקה ברגאוזט, המתתך הי שבדי של האוי"ם בארץ-ישראל, לפניו.

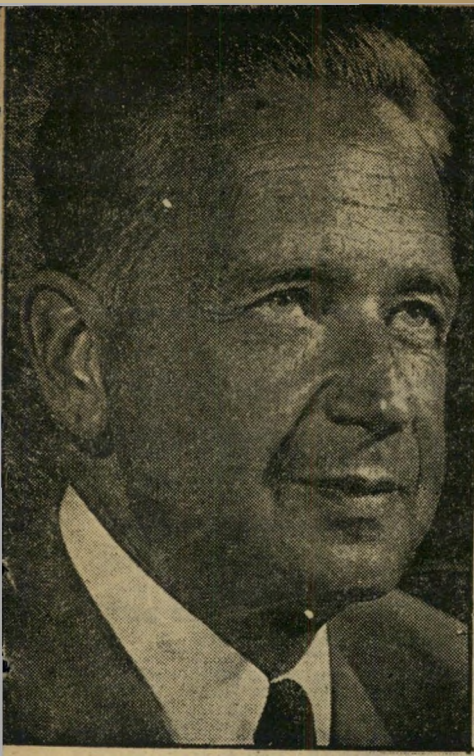
המהפכה הצבאית. בפקודתו האישית של האמרשילד, סגר חילה-האוי"ם את נמלי התעופה ואת חנות-השידור של קונגו בפיני לומומבה וכוחותיו. בשעה שמעשים אלה הפכו את לומומבה לחסר-אונים, ביצע אלוף-המשנה יוסף מבווט את הפיכתו הצבאית, בעזרת 3000 חיילים קונגואיים הפכפכים. מטר שבוע שערב השבועון טיים בגילוי-לב: לפני הפיכה ביקר מבווט בכל יום בשגרירות האמריקאית.

אותו זמן הפרידו יחידות או"ם בכוח בין חיילי הצבא הלאומי של לומומבה, שפלטו לקטאנגה, לבין חייליו של צימבה הבוגדני, הסוכן הבלגי המנסה להפוך את החבל הי עשיר למושבה בלגית מסוימת.

היה נדמה כי ההפיכה-הנגדית המערבית נגד לומומבה הניטרליסטי הצליחה. מבווט התקשר עם צימבה ועם יוסף קאואבובו, הנשיא הקרוב אף הוא בלגים. לומומבה נראה כמחוסל, האמרשילד נראה כמנצח.

ציפורני אנקורומה. אולם בחפזונו שכח מזכיר האוי"ם עובדה הידועה למעטים: לומומבה הוא תניכו האישי של קהאמה אנקורומה. פגיעה בו היתה פגיעה באנקורומה ובכל הלאומנים האפריקאיים.

האזהרה הראשונה באה כאשר הגנו חיילי גאנה על לומומבה, וכאשר גיניאה ורע"ם איימו להוציא את חייליהם בקונגו מחסות האוי"ם. אילו נכנע האמרשילד במהירות, יתכן שיכול היה להציל את עצמו. אולם הוא הכשיך בדרכו, התעקש, וחיפה בדברים

האמרשילד

למחרת השיא — מפונת

צבועים ומתחסדים על התפקיד העכור ש-נילא במלחמה נגד עצמאות קונגו.

קשה להבין מה המריץ את נציג גאנה להצביע תחילה בכל זאת בעד האמרשילד בעצרת-החירום. קרוב לוודאי שהבין כי הרוב עדיין בעד האמרשילד, וכי רק בדרך זו יוכל להעביר החלטה בה כלל גם תמיכה ב"ממשלת החוקית של קונגו" — היא ממשלת לומומבה. אך ברגע שהנפיע על הבמה ניקיטה חרושצ'וב וצורפו לאוי"ם 13 מדינות אפריקאיות חדשות, השתנה המצב. אנקורומה ראה את ציפורניו, ניקיטה יצא להתקפת-מצח.

קרוב לוודאי כי האמרשילד לא יפול מחוץ. מזכיר חדש יכול להתמנות רק באישור חמשת הגדולים — ואין להעלות כיום על הדעת מועמד כזה. נראה גם שלא יתכן רוב מכריע בעד החלפת המוזכיר החדש, כהצעת הסובייטים. בליח ברירה, יישאר האמרשילד על כסאו.

אולם הוא יהיה פגר פוליטי. מזכיר האוי"ם יכול לפעול רק כאשר הוא נהנה מאימון כל המדינות. ברגע שהגוש הקומוניסטי יפ-סיק לשתף עמו פעולה, ומדינות אפריקה יתיחסו אליו באי-אמון מוחלט, נגמר תפי-קדו. השבוע חוסל דאג למעשה.

הקואליציה החדשה

חיסולו הפוליטי של דאג האמרשילד (ראה לעיל) היה רק צד אחד של המאורע העיקרי של השבוע. הצד החשוב: חיסול ההגמוניה האמריקאית באוי"ם, המכה הנוראה ביותר שירדה על המערב ב-15 השנים האחרונות. מאז ייסודה, היה האוי"ם מוסד הכפוף למשרד-החוץ האמריקאי. יוסף סטאלין הבין זאת מראש, ועל כן דאג לשמור לעצמו זכות ויטו במועצת הבטחון.

מאז הוכבל מספר חברות האוי"ם. החב"רות החדשות, כמעט כולן בעלות עבר קולוניאלי, התגבשו פחות או יותר כמחנה שלישי. גם מחנה זה תמך בדרך כלל באמריקה, מתוך אמונה שוו מדינה בלתי-קולוניאלית. מיבצע-סיני, בו התייצבה אמריקה נגד בריטניה וצרפת, חיזק אימון זה. אולם פרשת קונגו, בה נגררה אמריקה בליח ברירה למצב בו היה עליה לתת גיבוי לקניניה המכוערת של חברת-המחצבים בקטאנגה (בה שותפים איליהון בלגים, בריטים, דרום-אפריקאים ואמריקאנים) הרס אימון זה.

ללא נשואי. חרושצ'וב הבחין בפירי-צה זו בחזית אויב, ומיהר להטיל נגדה את כל כוחו. השבוע הצליח בכך באופן מזהיר. בהציעו להקים ועדת-שלושה במקום מזכיר האוי"ם, הבטיח להקאמה אנקורומה את המקום השלישי, השמור לנציג אפראסיה. זה הרגיו את נהרו יהודי, אך הבטיח ל-ניקיטה את אהדת האפריקאים. חרושצ'וב אימץ לעצמו את כל טענות האפריקאים — וכאשר השמיע אנקורומה את אותן הטענות (עליהן הוא חזר משך שנים), הגדירו שר-החוץ האמריקאי כגורר הסובייטים. הי-פעם התרגו גם אנקורומה.

הקואליציה החדשה בין הקומוניסטים ו-הגוש האפראסי וקובה באוי"ם אינה ברית נשואי. אולם היא מבטיחה בו-מעתה ייתכנו מצבים בהם יעמוד הרוב באוי"ם לצד הסובייטים, והמיעוט לצד המערב.